

SEFER HAMITZVOT # 24 – KIDDUSH YADAYIM V'RAGLAYIM

שמות פרק ל

(יז) וַיְדַבֵּר יְקֻנָּק אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יח) וַעֲשִׂיתָ כִּיֹּר נְחֹשֶׁת וְכִנּוּ נְחֹשֶׁת לְרַחֲצָה וְנִתְּתָה אֹתוֹ בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנִתְּתָה שָׁמָּה מַיִם: (יט) וְרַחֲצוּ אֶהָרֹן וּבְנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם: (כ) **בְּבֹאֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יְרַחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמְתוּ אוֹ בְּגָשְׁתֶּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׂרֵת** לְהַקְטִיר אֵשָׁה לִיקְנֹק: (כא) וְרַחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמְתוּ וְהִיִּתְּהָ לָהֶם חֻק עוֹלָם לֹו וּלְזָרְעוֹ לְדֹרֹתָם:

(2) רש"י שמות פרק ל

ובין המזבח - מזבח העולה שכתוב בו, שהוא לפני פתח משכן אהל מועד, והיה הכיור משוך קמעא ועומד כנגד אויר שבין המזבח והמשכן, ואינו מפסיק כלל בינתיים... הא כיצד, משוך קמעא כלפי הדרום, כך שנויה בזבחים את ידיהם ואת רגליהם - בבת אחת היה מקדש ידיו ורגליו אל המזבח - החיצון, שאין כאן ביאת אהל מועד אלא בחצר: (כ) בבאם אל אהל מועד - להקטיר קטרת שחרית ובין הערבים, או להזות מדם פר כהן המשיח ושעירי עבודה זרה

(3) ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה כד

והמצוה הכ"ד היא שנצטוו הכהנים לבד לרחוץ ידיהם ורגליהם **בכל זמן שיהיו צריכים להכנס להיכל או להקרב לעבודה**. וזו היא מצות קדוש ידים ורגלים. והוא אמרו יתעלה (ר"פ תשא) ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם בבואם אל אהל מועד וכו'. ומצות עשה זו העובר עליה חייב מיתה בידי שמים. כלומר כהן ששמש במקדש שלא רחץ ידים ורגלים חייב מיתה בידי שמים והוא אמרו יתעלה (שם) ירחצו מים ולא ימותו.

(4) ספר החינוך מצוה קו

משרשי המצוה, היסוד הקבוע שאמרנו להגדיל כבוד הבית וכל המלאכות הנעשות שם, על כן ראוי לנקות הידים, שהן העושות במלאכה, בכל עת יגעו הכהנים בעניני הבית. ומזה השורש אמרו זכרונם לברכה [זבחים דף י"ט ע"ב] שאין הכהן צריך לקדש ידיו בין עבודה לעבודה אלא פעם אחת בבוקר ועובד כל היום וכל הלילה, והוא שלא יישן ולא יטיל מים ולא יסיח דעתו. נראה מכל זה שאין הכוונה ברחיצה מתחילה אלא להגדיל כבוד הבית, שאפילו היה טהור ונקי בתחילת בואו שם צריך לרחוץ, ומשהתחיל בעבודה אין צריך עוד לרחיצה בין עבודה לעבודה, זולתי ביום הכפורים לרוב חומרו של יום, לפי שכל עסק עבודת הבית אנו מחזיקין ורואין בלבנו, טהור ונקי וקדוש.

(5) רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ה הלכה א

מצות עשה **לקדש כהן** העובד ידיו ורגליו ואח"כ יעבוד שנאמר ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם, וכהן שעבד **ולא קידש** ידיו ורגליו שחרית חייב מיתה בידי שמים שנאמר ירחצו מים ולא ימותו, ועבודתו פסולה בין כ"ג בין כהן הדיוט.

(6) רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ז הלכה כא

ההיכל מקודש מבין האולם ולמזבח, שאין נכנס לשם אלא רחוץ ידים ורגלים.

(7) רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ד הלכה א

חמשה דברים מעכבין את התפלה אף על פי שהגיע זמנה, טהרת ידים, וכיסוי הערוה, וטהרת מקום תפלה, ודברים החופזים אותו, וכוונת הלב.

הלכה ב טהרת ידים כיצד רוחץ ידיו במים עד הפרק ואחר כך יתפלל, היה מהלך בדרך והגיע זמן תפלה ולא היה לו מים אם היה בינו ובין המים ארבעה מילין שהם שמונת אלפים אמה הולך עד מקום המים א ורוחץ ואחר כך יתפלל, היה בינו ובין המים יותר על כן מקנח ידיו בצרור א ב ו בעפר או בקורה ומתפלל.

(8) שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפלה סימן צב סעיף ד

* <א> צריך (יג) לרחוץ ידיו (יד) [ד] במים, אם יש לו; ואם אין לו, (טו) צריך (טז) לחזור אחריהם עד פרסה. והני מילי כשהוא (יז) הולך בדרך והמים נמצאים לפניו, * אבל אם צריך לחזור (יח) לאחוריו למקום מים (יט) עד מיל, חוזר; יותר ממיל, אינו חוזר. ואם מתירא שיעבור (כ) זמן התפלה, (כא) ג ינקה ידיו בצרור או בעפר או בכל מידי דמנקי

(9) משנה ברורה סימן צב ס"ק יג

(יג) וגם לתפלת מנחה וערבית צריך נטילה וכדלקמן בר"ל"ג ס"ב. ודעת הרמב"ם דהיכא דצריך ליטול ידיו ולא נטל וגם לא נקה אותן בצרור אפי' בדיעבד אין תפלתו תפלה וצ"ע לדינא [פמ"ג] ועיין בביאור הלכה שביארנו דאין חוזר ומתפלל:

משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבקר סימן ד סעיף א

(א) ירחץ ידיו וכו' - יש ע"ז שני טעמים [א] הרא"ש כתב לפי שידים של אדם עסקניות הן וא"א שלא יגע בבשר המטונף בלילה לזה תקנו חז"ל ברכה על הנטילה לק"ש ולתפלה והרשב"א כתב לפי שבשחר אחר השינה אנו נעשים כבריה חדשה דכתיב חדשים לבקרים רבה אמונתך צריכין אנו להודות לו יתברך שבראנו לכבודו לשרתו ולברך שמו ועל דבר זה תקנו בשחר כל אותן הברכות שאנו מברכין בכל בוקר לכן גם דבר זה תקנו בשחר להתקדש בקדושתו וליטול ידיו מן הכלי ככהן שמקדש ידיו מן הכיור קודם עבודתו. ולהלכה אנו תופסים כשני הטעמים לחומרא לענין נטילה וכדלקמן בזה הסימן. ואם לא בירך ענט"י קודם התפלה שוב לא יברך אחר התפלה לכו"ע [ח"א]: